

Yeraltı Sularından Evrene Yolculuk Orhan Kâhyaoglu

(Radikal Kitap, 9.11.2007)

Magmanın Gözleri ilk kitap olmasına rağmen, çarpıcı, şaşırtıcı özelliklere sahip. İmgeler, semboller ve metaforlarla yüklü; dili, şiirinin ana sorunsalı yapan, ama sıradan dil oyunlarına uzak durmayı beceren bir Güllüoğlu şiiriyle karşılaşılıyor. Kitapta yer yer bir deneysellik hissediliyor. Oluşturduğu şiirsel kozmosda, şair, kendine ait şiir dünyasını oluşturmak için büyük bir uğraş vermiş. Sözcük seçimindeki zenginliğin, şairin şiir evrenini biçimlendirmekte önemli payı var. Apayrı şiir formlarının içinde geziniyor. Düzanlatıma yaklaşan, uzun dizelerden oluşan çok sayıda şiirde, bazen Güllüoğlu'na has büyümlü bir öykülemecilikle karşılaşılıyor. Gündelik hayatın içine nadir giriliyor bu şiirde. Sinemanın belirgin yeri hissediliyor. İkinci Yeni şiirinin dil anlayışı ve omurgasına bağlanması, eklemelenmesi zor. Ama nadir de olsa bu şiir geleneğine şapka çıkardığının farkına varılıyor. Ön plana çıkan, metafizik, hem de pozitivist duyurgaların, semboller yoluyla yarattığı ilginç çatışıklardan üreyen, avangard bir şiir evrenidir. Şiirsel olduğu kadar, dilsel anlamda da analizler gerektiren ilginç bir ilk kitapla karşı karşıyayız.

Güllüoğlu'nun şiirlerini son on yıl, farklı dergilerde ilgiyle izleme imkânını bulmuştuk. Ancak, okuduğumuz tek tek şiirler bizi yalnızca şaşırtıyor, oturmuş bir fikir vermiyordu. Gerçi, bu kitap karşımıza çıktıktan sonra da, yapının bir şiirsel bütünlüğe dönüştüğünü, tam anlamıyla tatmin olduğumuzu söyleyemeyiz. Tek vurgulanması gereken, Güllüoğlu'nun şiirindeki biriciklik. Kitaptaki her şiiri aynı dil ve şiirsel sorunsal içinde okuduğumuzu; bu şiirlere aynı çarpıcılıkta nüfuz ettiğimizi söyleyemeyiz. Ancak, şunun da fazlasıyla farkındayız; Güllüoğlu, bilinen Türk şiir geleneği ile garip bir hesaplaşmayı hedefliyor. Bir kopuşun peşinde. Yoksa yirmi birinci yüzyılın yepyeni bir Türkçe şiirini mi yazmak istiyor?

Kitaptaki şiir ya da bölümler aynı yetkinlikte olmasa da, farklı sorular ve sorunlarla karşımızda. Kitabın başlangıç şiiri, 'Persona'. Bu şiiri en azından kişiselliğinin göstergesi. Birinci bölüme adını veren, yedi alt başlıktan oluşan, 'Gizli Göçebe' adlı şiir, dil ve şiir yoluyla şairin iletişim arayışlarını, ama daha çokta iletişimsizliğini imliyor. Çoğu kez yeraltı sularından, ama bazen de yeryüzünü ve evreni görmeye, gözlemlemeye, göstermeye çalışan bir şiir aorası var bu ara başlıklarda. 'İnsan Dolambacı ve Uygarlık Sarkacı' bu noktada en çekici başlıklar. 'Karakoncolos' şiiri ise radikallik ve isyanın yanında Ecegiller familyasına da bir gönderme yapabiliyor. 'Bilinçli Akrepler' adlı ilginç şiir, görsellik ve doğaya apayrı bir imgeleme bakış, dikkat çekiyor.

Kitaba adını veren, 'Magmanın Gözleri' adlı bölüm, az önce andığımız Güllüoğlu şiirine has özelliklerin birçok parçasını içinde barındırıyor. Altı alt başlıktan, düzanlatımdan oluşan, 'Magmanın Gözleri' adlı şiirin dilsel ve kozmik arayışlarının, büyümlü bir imgeleme ve şiir yapısına nasıl dönüştüğünün açık izleri ile karşılaşılıyor. Yirmi birinci yüzyılın Türkçe şiirine göndermeler yapabileceğimiz şiirler bu alt başlıklarda belirginleşiyor. Etkili bir teknik ve kurmacanın, yeniden hayat bulmaya çalışmasının işaretleriyle dolu bu düzanlatım şiirleri. Hem görüp, hem gösterdiği; anlam dünyasını imgelerle yırtmaya, dışlamaya çalışan şairle baş başa bırakıyor okuru. Kitabın üçüncü bölümü, 'Çıkmazın Sesi'nde bir ritmin kendine has, enteresan bir dil doğaçlamacılığının izlerine çatılıyor. Modern cazın tekniği, ruhu ve formlarıyla, duygusal esinlerle bir dil yolculuğuna, şiir yoluyla nasıl çıkılabileceğine şahit oluyoruz. Varlık ve hiçlik duygusunu, avangard bir dille, doğaçlamaya dönüştürürken, 'Kırık

Manifesto'nun noktasız, virgülsüz, akan bir duygusal bildirge oluşunun farkına varılıyor. Aslında yirminci yüzyıl modern sanatlarından, özellikle de resim, müzik ve sinemanın avangard kuramlarından, tüm şiirlerinde dolaylı da olsa esin alıyor. Ortaya çıkan şiiri ise henüz tanımlamak zor. Fahri Güllüoğlu bugün apayrı bir şiir yolunun habercisi. Geleneksel şiirle hiç akrabalığı yok. Bu şiirin sonrasını, bu kitaptan itibaren daha çok merak edeceğiz.